

Opnieuw de hond van Swan

• FRITS SCHOLTEN •

Vorig jaar kon ik in het Bulletin enige achtergronden melden bij een klein bronzen reliëf met de kop van een Airdale terrier (afb. 1).¹ De maakster was de nagenoeg onbekende, Engelse beeldhouwster Mary A. Swan, dochter van de dierschilder en -beeldhouwer John Macallan Swan. Het hondenportretje werd in 1907 gemaakt en stelt, blijkens het inschrift, een hond met de naam Con voor. Het was afkomstig uit de nalatenschap van het echtpaar Drucker-Fraser, dat tekeningen en schilderijen van Mary Swans vader kocht en naliet aan het Rijksmuseum.

Afb. 1
MARY SWAN, Airdale
terrier 'Con', brons,
1907. Rijksmuseum,
Amsterdam.

In een reactie op mijn bijdrage ontving ik twee brieven van een nazaat van Mary Swan, namelijk haar neef Allan Swan.² Hij kon mijn relaas aanvullen met enkele gegevens uit de persoonlijke papieren van zijn tante die in zijn bezit zijn. Zo bleek dat Mary Swan het bronsje modelleerde op 20-jarige leeftijd, een duidelijke aanwijzing voor haar artistieke talent. Bovendien bevestigde een notitie in een van haar aantekenboekjes dat 'Con' inderdaad door het echtpaar Drucker-Fraser was gekocht; onder het kopje *Back works from 1907* staat er de volgende notitie:

'Con' bas relief of Airedale Terrier head.
1st copy bought by J C J Drucker. 5 pounds
2nd copy bought by Victor Sichel
3rd copy presented to Lady Shand
4th Own copy

Mary was een fervent hondenliefhebber, die in de jaren '30 zelfs een kennel bezat waar ze bassethonden fokte. Ten tijde van het modelleren van het bronzen reliëf bezat ze twee honden, een greyhound genaamd Polly en de airdale terrier Con. Iets van de bijzondere band die Mary met haar twee honden had, komt naar voren in een ongedateerd briefje dat ze, terwijl ze een reis door Italië maakte, van haar moeder ontving:

My darling Mary,

Father has received your letter from Naples and we are both delighted with it. I am so glad you had a fine beginning for your journey and a beautiful blue sea.(...) I spend most of my time in the studio with him but I do not forget to give the dogs a little walk every evening down Elsworthy road and back by Wadham Gardens. They are both well. Polly is very petulant and capricious wanting her own way like a spoilt beauty. She has tried another place to dig and burrow underneath her fencing, but I have put more wire. It really wants a little brick wall and concrete to keep her in order. Con is as merry as usual.

Afb. 2

MARY SWAN, Portretmedaillon van John Macallan Swan op diens grafsteen, brons, 1910. Niton, Kerkhof.

Uit het genoemde notitieboekje bleek dat Mary Swan ook andere dieren modelleerde: in 1909 maakte ze een portretje van haar hond Polly, in 1911 stelde ze een Maleise beer ten toon in de Royal Academy en in 1920 een kat op een muur. Bovendien vervaardigde ze een medaillonportret van haar vader in diens sterfjaar 1910. Het werd een jaar later tentoongesteld in de Royal Academy; een tweede versie siert Swans grafsteen in Niton (Isle of Wight) (afb. 2). Al haar bronzen werden gegoten door de gieterij Singers in Frome.

De dood van John Macallan was voor Mary Swan een grote klap: ze verloor niet alleen haar vader, maar ook een belangrijke inspirator en leermeester. Het leidde ertoe dat ze haar artistieke ambities geleidelijk liet varen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was ze verpleegster en chauffeur-monteur in het leger. Het verlies aan inkomsten na de dood van John Macallan Swan dwong Mary en haar moeder hun huis aan de Acacia Road in Londen te verlaten en naar Surrey te verhuizen. Daar leefden ze vrij teruggetrokken in Esher en later in Hayling Island bij Portsmouth. Mary bekommerde zich voornamelijk om de artistieke nalatenschap van haar vader en liet bij tijd en wijle beelden van hem in brons gieten. Haar eigen kunstzinnige activiteiten beperkten zich tot een enkele kleine opdracht of vrij werk, zoals een portretje van haar neefje Allan. Mary stierf in 1960 op 73-jarige leeftijd.

NOTEN

- 1 Frits Scholten, 'Een hond van Swan', *Bulletin van het Rijksmuseum* 50 (2002), nr. 2, pp. 321-323.
- 2 Brieven van Allan H.B. Swan (Rickmansworth, Hertfordshire) van 25 maart en 16 april 2003. Deze wordt bewaard in het objectdossier van Mary Swans reliëf, Rijksmuseum, afd. B & K, inv.nr. 18325.